

K12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli Kapsamında Felsefe Grubu Alan Becerileri: “Felsefi Metin İnceleme” Etkinlik Örneği

DERLEME MAKALESİ

Ekrem Ziya DUMAN¹, Sarper Serkan AVCI², Sibel KADIOĞLU³, Esra AKMAN⁴, Funda BULUT⁵, Rahim YILDIZ⁶

¹Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, ezduman@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1965-1378

²Öğretmen, MEB, Felsefe, sarpserkanavci@gmail.com, ORCID: 0009-0001-3860-2248

³Dr., Öğretmen, MEB, Felsefe, sibelfsf@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0714-7270

⁴Öğretmen, MEB, Felsefe, esraakman81@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7900-7645

⁵Öğretmen, MEB, Felsefe, fundademiroglu_bulut@hotmail.com, ORCID:0000-0002-3861-4345

⁶Öğretmen, MEB, Felsefe, rahimy8606@gmail.com, ORCID: 0009-0008-3305-9275

Gönderilme Tarihi: 01.06.2023 Kabul Tarihi: 14.11.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1308861

Atf: “Duman, E. Z., Avcı, S. S., Kadioğlu, S., Akman, E., Bulut, F. ve Yıldız, R. (2024). K12 beceriler çerçevesi türkiye bütüncül modeli kapsamında felsefe grubu alan becerileri: “Felsefi metin inceleme” etkinlik örneği. *Milli Eğitim*, 53(244), 2175-2196. DOI: 10.37669/milliegitim.1308861”

Öz

Felsefe öğretiminin temel amaçlarından biri felsefi alan yazınının olduğu gibi aktarılması değil felsefenin konu edindiği kavram, problem ve argümanların incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Felsefe, genel olarak sorgulayıcı bir tavır içinde kavramsallaştırma ve anlamlandırma çabasıdır. Kendini söylem ve eylemlerde gösteren bu çabanın bütüncül olarak ortaya konulmasının verimli yolu ise onun felsefi metne dönüştürülüp ifade edilmesinden geçer. Kavram, soru, problem, iddia, gerekçe, eleştirme ve argüman gibi dilsel ve mantıksal yapılardan oluşan felsefi metin, felsefi düşünüşün özelliklerini içeren temellendirilmiş yazılardır. Bu metinlerin doğru anlaşılması felsefi metin inceleme becerisinin kazanılması ve geliştirilmesiyle bağlıdır. Fenomenolojik, yapı sökümlü ve hermeneutik gibi çeşitli analiz yollarına dayanan bu beceri, felsefi metnin eleştirel olarak anlamlandırılmasıyla davranışa dönüşür. Bunun için de örnek uygulamalara ihtiyaç bulunmaktadır. Çalışmada K12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli kapsamındaki felsefe grubu dersleri alan becerinin öğretmen tarafından nasıl işe koşulabileceğine dair örnek uygulama göstermek amaçlanmıştır. Bu çerçevede felsefi muhakeme ana becerisinin bütüncül becerisi olan felsefi metin inceleme becerisinin öğretim-öğrenme sürecini kapsayacak şekilde oluşturulan etkinlik örneğinin öğretmenlere, öğrencilere, program geliştirme uzmanlarına ve diğer becerilerin uygulanmasına rehber olacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: K12, beceri geliştirme, felsefe grubu beceri, felsefi muhakeme, metin inceleme, etkinlik

Philosophy and Related Fields Skills within the Content of K12 Skills Framework Türkiye Holistic Model: “Philosophy Document Analysis” Activity Sample

Abstract

One of the basic objectives of philosophy teaching is not to transfer philosophy literature as it is, but to investigate and evaluate the concepts, problems and arguments that are known to be the issues of philosophy. Philosophy, in general sense, is the effort of conceptualization and explanation in an interrogative manner. The efficient way of determining this effort that reveals itself in the discourses and actions in an integrative style goes through turning it into a philosophical text and express. Made up of such linguistic and logical structures as concept, question, problem, assertion, reason, criticism and argument, philosophical text is regarded as the texts based on the features of philosophical thought. Understanding these texts truly depends on the attainment and development of document analysis of philosophical texts. Based on such various analyses ways as phenomenological, deconstruction and hermeneutic, this skill is turned into behaviour with the explanation of the philosophical text critically. Some sampling studies are needed for this. In the current study, it is aimed to give a sample study regarding how the field skills for the philosophy and related fields courses within the Content of Türkiye Integrative Model for K12 Skills Framework could be put into service by the teacher. In this sense, it is believed that the activity sample form in a way to comprise the teaching-learning process of philosophical document analysis that is an integral skill of main skill of philosophical reasoning would be a guide for teachers, students, program developing experts and for the application of other skills.

Keywords: K12, skill developing, philosophy and related fields skill, philosophical reasoning, document analysis, activity

Giriş

21. yüzyıl eğitim öğretim ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan K12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli içinde yer alan felsefe grubu alan becerilerinin alan derslerinin öğretiminde önemli bir değişim ve ivme yaratacağı düşünülmektedir. Hazırlanan becerilerin kazandırılması noktasında eğitim çevrelerince ortaya konulan en önemli sorun bu becerilerin nasıl kazandırılacağıdır. Bu noktada Bakanlığın yürüttüğü kılavuz hazırlık sürecinde eğitim faaliyetleri aktörleri için bir yol haritası sunulması amaçlanmaktadır. Becerilerin davranışa dönüştürülmesi için öğretmenin rehber, öğrencinin aktif rol alacağı etkinlikler planlanmaktadır. Hazırlanan etkinlik sürecinde öğrencilerin Bütüncül Model kapsamında beceri, eğilim ve okuryazarlıkların işe koşulması, alan derslerinin öğretiminde ve ilgili becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, felsefe grubu alan

becerileri içinde yer alan ‘felsefi muhakeme’ alan becerisinin bütünleşik becerilerinden ‘felsefi metin inceleme’ye yönelik etkinlik planı ve süreci anlatılmaktadır.

Metin, bir alanda, o alanın yazı özelliklerini yansıtan, özgün ve kalıcılık değeri olan yazılara işaret etmektedir. Bu sebeple her yazı bir metin olarak değerlendirilmemektedir. Bir yazının metin özelliği taşıyabilmesi için, kendi alanının ölçütlerine uygun olmasının yanında alana özgün katkılar sunabilmesi de gerekir. Edebiyat, sanat ve felsefe bu metinlerin sağladığı katkılarla varlık kazanır ve gelişir. Felsefi metin, diğer metinlerden farklı nitelikler taşır. Örneğin edebî metinlerdeki gibi öykü anlatmaz, olayları, olguları tasvir etmez; daha çok kavramsal özlere yönelir, varlığın rasyonel, tutarlı ve sistematik açıklamasını yapmaya çalışır (Taşdelen, 2011). Ancak masal, öykü, roman ya da şiir metinleri felsefi olabileceği gibi bilgilendirici mahiyette olan ders kitapları, makale, köşe yazıları da felsefi metin olabilir. Çünkü bir metnin felsefi nitelikte olup olmadığı kullanılan dilden ziyade içeriğindeki kavramlar ve ele aldığı meselelerden anlaşılır. Dolayısıyla felsefi metnin dili, içeriğe gönderme yapmaya uygun şekilde özelleşmiş bir dildir. Önemli olan metinlerin felsefi bir yaklaşımı içerip içermediğidir. Bunun yanı sıra felsefi metnin en yetkin örnekleri otoritelerce oluşturulmuş felsefe tarihine kaynaklık eden filozofların metinleridir (Dombaycı, Bayraktar ve Doğru, 2020).

Felsefi metin tekil hadiseler veya olgular peşinde koşmayan, bütüncül açıklamaları hedefleyen metinlerdir. Felsefi metin içinde felsefi düşünme; önermelerle yargılarla kendini ortaya koyar, önermelerini temellendirmeye, gerekçelendirmeye çalışarak kuramsal bir dil kullanır (Taşdelen, 2011). Felsefi bir soruya cevap niteliği taşıyan felsefi metin; ister bilgilendirme/öğretme, ister ikna etme, isterse de yeni bir düşünce oluşturma amacıyla yazılmış olsun, sunulan argümanların metin içinde analiz ve sentezini yapabilmeyi gerektirir. Çünkü okur açısından bilgilenme-ikna sürecinin güvenilir şekilde gerçekleşmesi, yeni düşüncenin başarıyla tespit edilmesi ve bunlara bağlı okuma etkisinin artırılması, ancak argümanların analiz ve sentezinin titizlikle yapılabilmesiyle mümkündür (Dombaycı ve Doğru 2020).

Felsefenin, felsefe eğitiminin önemli bir parçasını felsefi metinler oluşturmaktadır. Felsefi düşüncenin tüm birikiminin bu metinlerde gizli olduğunu söylemek mümkündür (Taşdelen, 2014). Felsefe yapmak

isteyen herkes felsefe metinlerine yaslanmak zorundadır. Felsefe yapmak daha önce ya da bizimle birlikte aynı zamanda dile getirilmiş nesnel bir özelliğe bürünmüş metinlerle beslenir. Bu sebeple felsefi metinler, felsefe eğitiminin adeta laboratuvarıdır (İnam, 1978). Felsefe öğretimi ile temel olarak düşünce tarihindeki felsefi problemleri ve düşünceleri öğrencilerin anlayışlarına sunmak amaçlanmaktadır. Felsefi düşünme ve sorgulama becerisini kazanabilen öğrenci için geçmişten günümüze süren insan aklının peşine düştüğü sorular ve bu sorular karşısında felsefi değer kazanmış cevaplar ile karşılaşmak, öğrencilere düşünme ve sorgulama becerilerini kullanabilme fırsatı vermektedir. Öğrenciler, insanlığın karşı karşıya olduğu bazı evrensel, kadim soruları ve filozofların bu sorulara sunduğu cevapları felsefeyle tanımaktadırlar (Reinert, 1967). Öğrencilere bu olanağı yaratan ise felsefi metinler olmaktadır. Geleneksel felsefi problemleri, felsefi metinler vasıtası ile anlamak, filozofların görüşlerini değerlendirmek, rasyonel ve felsefi keşifler yapmak için metin inceleme yönteminin öğretim sürecinde kullanılması gerekmektedir. Felsefenin doğasına uygun olan bu yöntem ile filozofların felsefi düşüncelerinin öğrenciler için anlaşılır kılınması ve üzerine düşünce üretilebilmesi amaçlanmaktadır.

Felsefe dersinin içeriğini oluşturan felsefi görüşlerin metinler üzerinden incelenmesi, tartışılması, yeni soruların, yeni cevapların ortaya çıkması, felsefi görüşlerin anlaşılabilirliğini daha fazla mümkün kılmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2023). Soru ve cevaplar üzerine kurulu olan felsefi birikimin anlaşılır kılınmasının bir boyutunu felsefi problemler, diğer boyutunu ise bu problemler karşısında ortaya konulmuş felsefi düşünce ve argümanlar oluşturmaktadır. Öğrencinin felsefi problemi, ortaya çıkış koşulları içerisinde değerlendirebilmesi, kendi yaşamı ve gündem ile ilişkilendirebilmesi, ele aldığı problemi düşünce tarihinin bütünlüğü içerisinde değerlendirebilmesi, felsefi muhakemenin ilk sürecini oluşturmaktadır. Felsefi problemler karşısında sunulan düşünce ve argümanları düşünür ve dönem bağlamında karşılaştırmalı olarak değerlendirebilmek ve yorumlamak bu becerinin diğer sürecini oluşturmaktadır. Felsefe öğretimi; düşünmeyi, soru sormayı, cevap aramayı, keşfettiklerini ifade edebilmeyi, hayal gücünü, yaratıcılığı aktif etmeyi gerektirmektedir. Bu süreç öğrencinin kendisine ve yaşama dair bir anlam arayışını içerir. Bu arayışı başlatacak ve bu arayışa yön verecek yöntemler bu süreci kolaylaştıracaktır. Bu noktada “metin okuma, inceleme”

dersinin kazanımlarını gerçekleştirebilecek yöntemler arasında karşımıza çıkmaktadır.

Felsefi metin okumasında metni yapıcı unsurlarına ayırmak, metinde yer alan ve temel rol oynayan terim ya da kavramları belirlemek ve tanımlamak metnin anlaşılmasının temel hareket noktalarından birisidir. Ele alınan metni okuma birimlerine ayırmanın yanı sıra bütüncül ve birleştirici bir yaklaşımla, çözümlenen farklı unsurlar arasında ilişki kurulabilmesi önemlidir (Aktulum, 2009). Metin mantıksal değerlendirilişinde çıkarım mantığının anlaşılması metnin anlaşılması için gereklidir. Çünkü bu açıklama tartışma ve mantıksal ayırımın ne olduğunun öğrenilmesi demektir. Çıkarımın temelinde kavram vardır. Kavramlar arasında bir bağlantı kurularak yargıda bulunulur. Verilen yargılar hakkında bağlantı kurularak çıkarım yapılır (Öner, 2005). Kurulan bu bağlantılar metnin örüntüsünü oluşturur, bu mantıksal örüntüyü ortaya çıkarmak metnin analizinin önemli bir adımını oluşturur. Seçkin'e (2009) göre de bir metni iyi algılayabilmek kavramların çok iyi bilinmesi ile ilgilidir. Çünkü kavramlar anlamın sınırlarını çizerken aslında felsefenin de sınırlarını çizmektedir. Bu açıdan bakıldığında felsefi metinlerdeki temel algı sorunlarından biri ve en önemlisi kavramların anlaşılması üzerinedir.

Felsefe öğretimi öğrenciye düşünme ve sorgulama becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Düşünme; karşılaştırma yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetilerini içerirken (Akarsu, 2007) felsefi düşünme ise sistemli ve tutarlı bir düşünme sürecini içerir. Birey felsefi düşünme ile kendi düşüncelerini ve diğerlerinin düşüncelerini sorgulayabilme, olumlu olumsuz yargıları belirleyebilme, sunulan argümanları anlayabilme, başka düşünsel seçeneklere karşı esnek davranabilme tavrı kazanır. Bunun yanı sıra felsefi düşünme, aktif metin okuma becerilerini desteklediği gibi metin okuma ve anlama becerisini geliştirir ve felsefi düşünmeyi destekler. Felsefe öğrenmek, yalnızca filozofların düşüncelerini bilme meselesi değil filozof gibi düşünmeyi öğrenme meselesidir. Bu nedenle felsefi bir metin okurken öğrencinin metin yazarıyla metnin ana düşünceleri, temel kavramları ve problemleri bağlamında adeta bir diyaloga girmesi ve eleştirel bir tavır takınması gerekir (Koç, 2020).

Felsefe öğretiminde okuma yapmanın önemi yalnızca bilginin yazılı kaynaktan öğrenilmesi değildir aynı zamanda öğrenci felsefi bir metni

okurken başka felsefi düşüncelerle de karşılaşır ve bu düşünceleri anlamak için de çabaladığı bir alan yaratılmış olur. Ancak bu noktada “felsefi bir metin nasıl okunmalı ve metni okurken nelere cevap verilmeli” sorusu sorulması gereken bir sorudur. Bu soruya Dombaycı ve Doğru (2018) felsefi bir metinde öne çıkan okumanın, çözümleyici okuma olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre çözümleyici okumanın temelinde analiz vardır, okuyucu dile çevrilmiş düşünceyi yeniden çevirir ve inşa eder. Bunun için metinleri çözümlmek, metinlerdeki anlam katmanlarını ayıklamak, metnin objektif gidişindeki bilgisel durakları ve gelişimleri tekrarlara, sallantılara, ayrılmalara gerekli dikkati göstererek yakalamak, bu amaçla yerinde sorular sormak, kararlar vermek ve varılan aşamaları titizce gözden geçirmek gerekir.

Felsefi metin incelemesinde makalelerden veya orijinal metinler üzerinden ilerlenebilmektedir (Levinsky, 1971). Bunun yanı sıra felsefi kavram ve problemlerin daha kolay anlaşılabilceği özet ya da derleme kitaplar da tercih edilebilir. Ancak tek bir yazarın birbiriyle yarışan farklı felsefi görüşlerin hakkını verebilmesi oldukça zordur (Cahn, 2018). Bu sebeple orijinal metinlerden de faydalanılması bir zorunluluktur. Ders sürecinde okunan, incelenen metinler üzerine ahlaki veya metafizik tartışmalar kurgulanabilir, böylelikle öğrencilerin merak ve anlam arayışlarını teşvik edilebilir (Munby, 1979). Bu motivasyonu sağlamak için öğrencilere metni okumaları ve metne anlam yükleyebilmeleri için zaman tanımak, gerekirse tekrar tekrar okutmak, ipuçları vererek odaklanmaları gereken yerleri işaret etmek uygun adımlar olacaktır.

Metnin anlaşılması, içerdiği kavram, problem ve argümanların kavranabilmesi için metin üzerine tartışabilmek önemli bir gerekliliktir. Öğrenciler metin üzerine düşüncelerini ifade edebilmeleri için teşvik edilmelidir. Metin okuma ve inceleme ve sonrasında yürütülen tartışma, öğrencilerin çelişki ve tutarsızlıkları görmelerini, muhakeme yeteneklerini geliştirmelerini sağlar. Metinlerdeki karakterlerin yaşadığı kişisel sorunlar, duygular, etik ikilemler üzerine konuşmak, tartışmak öğrencilerin kişisel ve etik gelişimlerine de imkân tanır (Munby, 1979). Bu sebeple felsefi metin incelemesi, sıradan bir metin okuması değildir. Metin üzerine yürütülen tartışma, metin incelemenin son basamağını oluştururken felsefe öğretimi ile amaçlanan birçok becerinin de işe koşulmasını sağlamaktadır.

2018’de yayımlanan Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı’nda Felsefe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere

“İnsan, bilgi ve yaşanan dünya ile ilgili sorular sormalarını, sorulara ilişkin düşünme ve akıl yürütmeye dayalı cevaplar arayarak oluşturdukları düşüncelerini sözlü ve yazılı bir şekilde ifade edip, tutarlı, temellendirilmiş ve güncel hayatla ilişkilendirilmiş bir şekilde düşünmelerini sağlamak, felsefi düşünce dönemlerinin temel özellikleri, örnek filozoflar ve felsefi metinleri değerlendirmek ve felsefi bir bakış açısı kazanmaları için felsefi problemler başta olmak üzere araştırmaya, eleştirel düşünmeye, sorgulamaya, fikir üretmeye teşvik etmek” amacıyla onuncu sınıflar felsefe dersinin son ünitesi “felsefi okuma ve yazma” olarak belirlenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018).

felsefe öğretimi içinde hem felsefi metin okuma hem de yazma eğitimi verilerek söz konusu becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı (2023) tarafından hazırlanan raporda felsefi muhakeme becerisinin bütünleşik becerisi olarak yorumlama ile alana özgü bütünleşik becerilerden felsefi problemleri anlama, felsefi düşünce ve argümanları değerlendirme ve felsefi metin inceleme yer almaktadır. Ayrıca raporda felsefi metin incelemenin süreçleri; bir metindeki kavram/soru/ problemleri tespit etmek, metindeki savunulan düşünce ve argümanları tespit etmek ve metni değerlendirmek olarak vurgulanmıştır. Söz konusu süreçlere ilişkin felsefi metin incelemenin göstergeleri ise felsefi bir metinde geçen felsefi kavramları tespit eder, felsefi bir metinde geçen soru ve problemleri tespit eder, felsefi bir metinde savunulan düşünce ve argümanları tespit eder ve felsefi bir metni dil, mantıksal geçerlilik ve tutarlılık bakımından değerlendirir olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda aşağıda felsefi metin inceleme bütünleşik alan becerisine yönelik etkinlik örneği hazırlanmıştır.

Yöntem

Etik Kurul İzin Belgesi

Söz konusu çalışma bir derleme çalışması olduğundan Etik Kurul İzin Belgesi alınmamıştır.

Bulgular

Etkinlik Örneği

Aşağıda “Felsefi Metin İnceleme” bütünlük alan becerisine yönelik A, B, C, D, E, F ve G bölümlerinden oluşan bir etkinlik hazırlanmıştır. Etkinlik ile ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Etkinliğin Tanıtımı

İfade	Açıklama	
Etkinliğin İsmi	Metin Analizi	
Etkinliğin Amacı	Felsefi metin inceleme becerisiyle felsefi metni analiz edebilmek.	
	Bütünlük Beceri	SBAB13.3
		SBAB13.3.SB1
	Süreç Bileşeni	SBAB13.3.SB2
Sosyal Bilimler Alan Becerisi		SBAB13.3.SB3
		SBAB13.3.SB1.D3.1
	Düzeyi (D3)	SBAB13.3.SB1.D3.2
		SBAB13.3.SB2.D3.1
		SBAB13.3.SB3.D3.1
Etkinliğin Süresi	160 dk.	
Materyaller	Platon’un “Kriton” adlı eseri	

Etkinlik Bölümleri Hakkında Bilgilendirme

Etkinlik A, B, C, D, E, F ve G bölümlerinden oluşmaktadır ve felsefi metin inceleme bütünlük becerisinin süreç bileşenleri ve düzeyleri temele alınarak yapılandırılmıştır. Yapılandırmada becerinin aşamalarına dikkat

edilmiş ve her bir bölümün diğer bölümleri desteklemesi gözetilmiştir. Etkinliğin A ve B bölümleri ilgili becerinin birinci bileşenini kapsayacak biçimde hazırlanmıştır. İkinci bileşen için C bölümü, üçüncü bileşen için de D bölümü oluşturulmuştur.

Ele alınan becerinin süreç bileşenlerinde verilen sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve eğilimleri, etkinliğin ilgili süreç bileşenlerine denk gelen bölümlerinde baskın bir biçimde kendini gösterir. Ancak bu durum etkinliğin sınırlı olarak biçimlendirildiği anlamını taşımaz. Bu beceriler ve eğilimler açık ve örtük olarak etkinliğin her aşamasında vardır.

Becerinin geliştirilmesi ve üst düzey düşünmenin gerçekleştirilmesi için E ve F bölümleri de eklenmiştir. Etkinliğin süreç bileşenlerinin öğrenciler tarafından ne düzeyde gerçekleştirildiğini değerlendirmek amacıyla G bölümü oluşturulmuştur. Böylece bu çalışmada hem süreç hem sonuç hem de ölçme ve değerlendirme mantığı uygulanmıştır.

Felsefi metin inceleme bütünlüklü becerisinin davranışa dönüşebilmesinin yolu felsefi metnin anlamsal açıdan kavranılmasından geçer. Bunun için öncelikle öğrencilere etkinliğin A bölümünde Kriton diyalogunun kavramları, yargıları, soruları ve sorunları dikkate alınarak en az iki defa okunması gerektiği uyarısı yapılmıştır. Öğrencilerin diyaloga daha iyi odaklanmaları için etkinlikte doğru ve yanlış testi uygulanmış ve cevapların sınıfça değerlendirilmesi istenmiştir. Öğrenciler tarafından doğru yanlış testinde verilen yargıların diyalog ile uygunluğuna bakılması, onların doğruluklarının değerlendirilmesi ve bu yönde karar verilmesi, kararların etkili bir dil ile paylaşılması, paylaşılan görüşlerin tutarlılık ve güvenilirlik açısından denetlemesi öngörülmüştür. Böylece öğrencilerin diyalogu anlama düzeylerinin artırılmasının yanı sıra onların eleştirel tavır alma eğilimleri de desteklenmiştir. Bununla beraber öğrencilerin araştırmaya ve keşfetmeye istekli olmaları ve merak eğilimleriyle hareket etmeleri için testteki yargıların metnin akış sırasına göre verildiği bilgisi paylaşılmıştır.

Etkinliğin B bölümünde diyalogun kavram, soru ve sorunların tespitinin yapılması hedeflenmiş ve bunun için açık uçlu sorular kullanılmıştır. Soruların belli bir düzende yapılandırılmasıyla öğrencilerin sistematik olma eğilimlerinin açığa çıkarılması amaçlanmıştır.

Etkinliğin A ve B bölümlerinde öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden öz motivasyon becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bunun için etkinlik öğrencilerin ihtiyaçlarını fark etmelerine ve gerekli düzeyde risk almalarına, esnek davranmalarına ve olumlu bakış açısı geliştirmelerine, geri bildirimleri önemsemelerine ve eleştirileri değerlendirmelerine fırsat verecek biçimde yapılandırılmıştır. Bununla öğrencilerin davranışlarını hedeflere uygun başlatmaları, yönetmeleri ve sürdürmeleri amaçlanmıştır.

Etkinliğin C bölümünde diyalogda yer alan düşünce ve argümanların tespit ettirilmesi hedeflenmiştir. Bölümde öğrencilerin birbiriyle ilişkili yargıları bulmaları, akıl yürütme ve türlerini açığa çıkarmaları, Sokrates ve Kriton'un temel argümanlarını ve gerekçelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenilmiştir. Böylece diyalogun düşünce ve argümanlarının sistemli olarak tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bölümün üst düzey düşünme becerilerine yönelik yapılandırılmasının öğrencilerin hedeflerine ulaşmada ara sıra başarısızlık yaşamalarına ve planlarında değişiklik yapmalarına neden olacağı öngörülmüştür. Bu durum onların motivasyonlarını göstermeleri açısından önemlidir. Dolayısıyla argümanları tespit etmelerinde ve değerlendirmelerinde öğrencilerin sosyal-duygusal becerilerden öz motivasyon becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

İlişkili yargıların, akıl yürütmelerin ve argümanların tespitinde ve değerlendirilmesinde öğrencilerin öncelikle eleştirel tavır ve sistematik olma eğilimleri ön plana çıkmaktadır çünkü cevaplarını oluşturmada belli bir düzen gözetmeleri için sistematik, argümanları açığa çıkarmada da eleştirel olmaları zorunludur. Ayrıca süreçte elde ettiği bilgileri peşinen veya emin olmadan doğru kabul etmesi mümkün değildir. Bu nedenle özellikle C bölümünde öğrencilerin şüphe duyma eğilimleri gözetilmiştir.

Etkinliğin D bölümünde diyalogun dil, mantıksal geçerlilik ve tutarlılık açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu açıdan öğrencilerden dil ve anlam hatalarının bulunması, paragraf bütünlüğü ve geçişlerin kontrolü, akıl ilkeleri ve argümanların geçerliliği hakkında analiz yapmaları istenmiştir. Bölüm sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden öz motivasyon ve esneklik becerilerini gözeterek yapılandırılmıştır. Diyalogun dilsel ve mantıksal açıdan incelenmesi öz motivasyonun yanı sıra esneklik becerisini de gerektirir çünkü öğrencilerin hedeflerine yönelik planlamalarında revizyon yapması

ve eylemlerinde sebat göstermesi ancak öz motivasyonlarını geliştirmekle mümkündür. Esneklik becerisiyle de öğrencilerin karşılaştığı yeni durumları anlaması, olası gerçekleri ve bilgileri gözetmesi, tüm zorluklara alternatif çözümler üretmesi ve onlara uyum sağlaması gerçekleşir.

D bölümünde verilen ifadelere göre öğrencilerin diyalogu inceleme, karar alıp kararlarını açıklama zorunluluğunun bulunması onların sistematik olması, analitik bakması, kararlılık göstermesi, sorumluluk alması ve odaklanması eğilimlerini destekleyecek biçimdedir. Bölümdeki ifadelerin belli bir düzende verilmesi öğrencilerin dilsel ve mantıksal denetlemeye sistematik yaklaşmasını sağlar. Tespitlerinde ve açıklamalarında akıl yürütmeye dayanmaları analitik bakmalarını gerektirir. Karşılaştıkları zorluklar ve olumsuzluklarda başarıyı isteme inançları kararlı olmalarıyla mümkündür. Kararlarının ve eylemlerinin sonuçlarını üstlenmekte sorumluluk alması kaçınılmazdır. Tüm bunlarla beraber hedeflerine ulaşmada çaba göstermesi, zihinsel ve bedensel enerjisini üst düzeyde kullanmasına bağlıdır ve bu da ancak odaklanma eğilimini sergilemekle gerçekleşir.

Etkinliğin E ve F bölümleri öğrencilerin felsefi metin inceleme becerilerini desteklemek ve geliştirmek ve beraberinde onları üst düzey düşünmeye sevk etmek amacıyla yapılandırılmıştır. E bölümündeki sorular felsefi metni anlama, metindeki tartışmayı kapsam ve günümüz açısından değerlendirme üzerine sorulmuştur. F bölümünde ise Platon'a karşı yapılabilecek bazı eleştiriler verilerek öğrencilerin bunlar hakkında görüşleri istenmiş ve böylece onların derinlemesine düşünmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

Etkinliğin son bölümü olan G bölümünde ise öğrencilerin felsefi metin inceleme becerisinin süreç bileşenlerini ve ilgili düzeylerini kazanıp kazanmadığına, gösterip göstermediğine ve etkinlikte içerilen diğer tüm hedeflere ulaşip ulaşmadıklarının tespitinin yapılması hedeflenmiştir. Bunun için beceri davranış kontrol listesi oluşturulmuş ve öğretmen tarafından uygulanması istenmiştir.

A Bölümü

Yönerge: Aşağıdaki işlem basamaklarını öğrencilerin sırasıyla gerçekleştirilmelerini sağlayınız.

- Öğrencilerden Platon'un "Kriton" diyalogunu en az iki defa okumalarını isteyiniz. Okumalarında diyalogun kavramlarına, yargı bildiren ifadelerine, argümanlarına, sorularına ve sorunlarına dikkat etmeleri gerektiğini belirtiniz.
- Aşağıdaki "Tablo 2" de diyalog ile ilgili bazı ifadeler verilmiştir. İfadelerin diyalogun akış sırasına göre verildiğini öğrencilere söyleyerek bu ifadelerin doğru ya da yanlış olma durumlarını işaretlemeleri ve cevaplarını sınıfta paylaşarak değerlendirmeleri gerektiğini belirtiniz.

Tablo 2

Diyalog Doğru-Yanlış İfadeler

İfadeler	Doğru	Yanlış
Sokrates, gardiyanın Kriton'a kapıyı açmasına şaşırır.		
Kriton, Sokrates'in zindanda huzur içinde bulunmasına hayret eder.		
Sokrates, idam cezası nedeniyle kaderine isyan eder.		
Kriton, Sokrates'in idamının yaklaştığını haber verir.		
Kriton, Sokrates'in hapishaneden kaçarak canını kurtarmasını ister.		
Kriton, parayı dostluğa tercih etmenin kötü olduğunu belirtir.		
Sokrates, Kriton ve diğer arkadaşlarının ısrarlarına rağmen alacağı cezadan kurtulmak istememiştir.		
Sokrates, çoğunluğun yargılarına akıllılara göre daha çok önem verir.		
Kriton, çoğunluğun düşüncesinin pratik anlamda önemszenmesi gerektiğini düşünür.		
Sokrates, çoğunluğun isteklerinin akılsal değil sadece rastlantı sonucu olduğunu belirtir.		
Kriton, Sokrates'in zindandan kaçmasına engel olan şeyin kendi ve diğer arkadaşlarına kötülük gelebileceği korkusu olduğunu ileri sürer.		
Kriton, Sokrates'i kurtarmak için kısıtlı imkâna sahip olduklarını söyler.		
Kriton, Sokrates'in yabancı ülkelerde iyi karşılanacağını belirtir.		

Kriton, Sokrates'in kaçmamayı tercih ettiğinde düşmanlarını sevindireceğini ve çocuklarını yüzüstü bırakacağını ileri sürer.

Kriton'a göre insan ya çocuk yapmamalı ya da yaptıysa onları beslemeli ve eğitmelidir.

Kriton, Sokrates'i kurtaramamaktan utanç duymaktadır.

Sokrates, aklının sesini dinlemeyi ilke edinir.

Sokrates, felaketler nedeniyle ilkelerinden vazgeçemeyeceğini belirtir.

Sokrates, insanların ileri sürdüğü bazı fikirlerin önemsenmesi bazılarına da aldırış edilmemesi gerektiği fikrinin doğruluğu üzerine Kriton'u düşünmeye davet eder.

Sokrates'e göre önemsenen, saygı duyulan fikirler kötüdür.

Sokrates'e göre bedenini eğitmeye çalışan biri, çoğunluğun dediğini değil beden eğitiminde usta olan idmancının dediğini önemser.

Sokrates, Kriton'un çoğunluğun fikirlerini önemsenmemesi gerektiği düşüncesini eleştirir.

Sokrates'e göre işin ehlinin görüşünü önemsemeyen kimse o işte her zaman zarar görür.

Sokrates iyi üzerine şekillenen bir yaşamayı ilke edinir ve bunun geçerli olup olmadığını Kriton ile tartışır.

Sokrates iyi, güzel ve haklılığın aynılığı üzerine Kriton ile uzlaşamaz.

Sokrates, Kriton ile Atinalıların rızası olmadan hapisten çıkmayı denemesinin doğruluğu üzerine odaklanır.

Sokrates, kendisinin Kriton ile kaçmasının haklı bir eylem olup olmadığı üzerine tartışır.

Sokrates, kendini kaçmak için ikna etmeye yönelik Kriton'un ileri sürdüğü fikirleri çoğunluğun düşüncesi olarak yorumlar.

Sokrates kaçarak haklı bir eylem mi yapacaklarını yoksa kaçmak nedeniyle haksızlığa mı uğrayacaklarını Kriton'a sorar. Ancak bunu hesaplarırsa doğru eylemde bulunabilecekleri kanısındadır.

Sokrates, yanlış/eğri eylemin her durumda sahibine kötülük ve utanç verdiğini belirtir.

Sokrates bazen eğriliğe eğrilik ile yaklaşmamak gerektiğini söyler.

Sokrates, kötülüğe kötülük ile karşılık vermeyi doğru eylem olarak görmez.

Sokrates, tartışmanın doğru ilerlemesi için sık sık Kriton'a dönüt verir ve üzerinde uzlaştıkları yerleri onaylamasını ister.

Sokrates, yasalar ve devleti kişileştirerek görüşlerini açıklamaya çalışır.

Sokrates, yasaları çiğnemenin devleti yok etmeyi hedeflemekle bir olduğu görüşünden hareket eder.

Yasalara karşı gelmenin yanlışlığı üzerine tartışan Sokrates, Kriton'a erdemli birinin bunu yapmaması gerektiğini ima eder.

Sokrates'e göre insanın yurdu, anadan babadan daha değerli değildir.

Sokrates'e göre toplumun oluşturduğu yasaların buyruklarını yerine getirmek bilgeliğin gereğidir.

Sokrates'e göre Atina'da yaşamaya karar veren kişiler yasaların buyruğuna itaat etmezlerse üç defa suçlulardır.

Atina ile Atina vatandaşı olacağı üzerine sözleşme yaptığını belirten Sokrates, bu nedenle yasalara uyması gerektiğini söyler.

Atina'da yaşamayı sevdiğinden buradaki yasaları da kabul ettiğini ve bu nedenle yasaları kendi çıkarının üzerinde tutmanın doğru olduğunu belirtir.

Sokrates, eğer Atina'dan kaçarsa yasalar karşısında dostlarının bundan zarar göreceğini belirtir.

Sokrates, Atina dışında rahat ve huzurlu yaşayacağını ileri sürer.

Sokrates, yasaları iyi olan bir yere (Thebai ya da Megara) kaçarsan oradaki toplumun kendisini yasa bozucu olarak tanıyacağını ve kötü gözle bakacağını savunur.

Sokrates, Atina'ya göre düzenin daha bozuk olduğu (Tesalya) yere gittiğinde bu yaşlı hâliyle orada saygı görmeyeceğini ve bu nedenle zor duruma düşeceğini söyler.

Atina'da yaşamadığı sürece Sokrates, çocuklarının iyi yetiştirilmesine bir etkisi olamayacağını belirtir.

Sokrates, çocukları ve yaşamı için adaleti üstün tutması gerektiğini çünkü ancak bu şekilde öbür dünyaya (Hades ülkesine) gittiğinde orayı yönetenlere karşı kendini savunabileceğini ileri sürer.

Hades ülkesine gittiğinde Sokrates, yasalar tarafından değil de insanlar tarafından haksız yere mahkûm edildiğini söyleyebileceğini savunur ve böylece oradaki yöneticilerin kendisini iyi karşılayacağını belirtir.

Sokrates kaçmamayı tercih etmiştir.

B Bölümü

Yönerge: Aşağıda verilen soruları öğrencilerin yanıtlamalarını ve yanıtlarını arkadaşlarıyla değerlendirmelerini isteyiniz.

1. Diyalogda geçen felsefi kavramlar nelerdir? Bunları tanımlayınız.
2. Felsefenin hangi konusu veya kavramları diyalogun odağında yer almaktadır?
3. Diyalogda doğrudan verilen sorular nelerdir? Bu sorulardan hangileri felsefi niteliktedir?
4. Açık veya örtük olarak hangi soruların cevabı metinde aranmaktadır?
5. Diyalogun ana tartışma sorusu veya problemi nedir? Cümle olarak nasıl ifade edilebilir?

C Bölümü

Yönerge: Aşağıdaki işlem basamaklarını öğrencilerin sırasıyla gerçekleştirmesini sağlayınız.

- Öğrencilerden diyalogda birbiriyle ilişkili yargıları bulup işaretlemelerini isteyiniz.
- Öğrencilerin “Bu nedenle, dolayısıyla, bu yüzden, çünkü, o hâlde, benzer, gibi” vs. kelimeleri dikkate alarak diyalogda geçen akıl yürütme türlerine uygun cümleleri bulmalarını ve bunların öncül ve sonuçlarını göstermelerini sağlayınız.
- Öğrencilere “Sokrates ve Kriton’un ana argümanları ve bunların gerekçeleri nelerdir? Argümanların güçlü ve zayıf noktaları hakkında neler söylenebilir?” sorularını yöneltiniz ve cevaplarını yazılı olarak vermeleri gerektiğini belirtiniz.

D Bölümü

Yönerge: Aşağıda verilen “Tablo 3”ü öğrencilerin uygun biçimde doldurmalarını sağlayınız.

Tablo 3

Dil ve Mantık Denetleme

İfadeler	Evet/Hayır	Açıklama
Yazım hatası var.		
Anlam hatası var.		
Dili akıcı değil.		
Dili açık değil.		
Anlamda daralma var.		
Anlatım bozukluğu var.		
Paragraf bütünlüğü yok.		
Paragraflar arası geçişte sorun var.		
Öğretici dil kullanılmış.		
Eleştirel dil kullanılmış.		
Betimleyici dil kullanılmış.		
Öyküleyici dil kullanılmış.		
Metin tutarlı değil.		
Metin geçerli değil.		

Metinde ikilem var.

Özdeşlik ilkesine aykırı durum var.

Çelişmezlik ilkesine aykırı durum var.

Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesine aykırı durum var.

Yeter-sebep ilkesine aykırı durum var.

Safsata var.

E Bölümü

Yönerge: Aşağıda verilen soruları öğrencilerin yanıtlamasını isteyiniz.

1. Diyalog felsefenin varlık, bilgi ve değer alanlarından hangisiyle ilişkilidir? Görüşünüzü gerekçelendiriniz.
2. Yürütülen tartışma, ele alınan sorunu açıklamada yeterli midir? Açıklayınız.
3. Tartışma yeni bir bakış açısı sunmakta mıdır? Bu bakış açısının günümüz açısından önemi ve değeri neler olabilir? Açıklayınız.
4. Tartışmanın temel problemi düşünüldüğünde bu soruna yönelik söylenebilecek ifadelerde eksik bıraktıkları var mıdır? Açıklayınız.

F Bölümü

Yönerge: Aşağıdaki “Tablo 4”te Platon’a yöneltilebilecek bazı eleştiriler verilmiştir. Öğrencilerin seçtikleri eleştirilere yönelik görüşlerini yazılı olarak açıklamalarını sağlayınız.

Tablo 4*Platon'a Yapılabilecek Bazı Eleştiriler*

No.	Eleştiriler
1	Yasalar her durumda adaleti sağlamada yeterli değildir.
2	Çoğunluğun kararına uygun yasalar, ahlaki normlara uygun olacak biçimde yapılmak zorunda değildir.
3	Yasalar insan eliyle yapıldığından insanlardan ayrı bir varlık olarak sunulması çelişkidir.
4	Sokrates, aklının sesini dinlemeyi ilke edinmesiyle nesnellikten ziyade öznel bir yaklaşım sergilemiştir.
5	Yasalarla ilahi gücün yasalarının eş görülmesi ve bu nedenle onlara uyulmasının erdem bir gereği olduğu görüşü, yasaların insan eliyle yapıldığı düşünüldüğünde bir yanılgıdır.
6	Yasalar konusunda uzman olan yargıçların doğru karar vereceği noktasında iyimser davranılmıştır.
7	Sokrates, akılsal olmaktan daha çok irrasyonel olarak karakterize edilmiştir. Bu da genel olarak Sokrates ile özdeşleşmemektedir.
8	Yasaların mutlak doğru olarak kabul edilip onların etik sonuçlarının tartışmaya yansıtılmaması bir eksikliklerdir.
9	Vatandaşlığın doğumdan itibaren başladığı yönünde bir algı yaratılmasıyla toplumsal sözleşme yapıldığı yargıları arasında tutarsızlık vardır.
10	Devlet ile birey arasında yasalar yoluyla karşılıklı bir yükümlülük koyulması birey devlet ilişkisinin sağlıklı kurulabilmesi açısından doğru değildir.
11	Yasaların zamanla değişebileceği yönünde açıklık bırakılmayarak gerçekten uzaklaşmıştır.
12	Kriton'u sadece Sokrates'i onaylayan biri olarak göstermesi, eleştirel bakış açısından uzaklaşılmasına neden olmuştur.
13	Vatandaşa pasif bir itaatın öngörülmesi onun demokrasi için aktif katılımını kısıtlamıştır.

G Bölümü

Yönerge: Aşağıda “Tablo 5”te etkinlik sürecinde öğrencilerden beklenen beceri davranışlarıyla ilgili ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerden öğrenciler için uygun olanlarını işaretleyerek onların hedeflenen becerileri kazanıp kazanmadığını değerlendiriniz.

Tablo 5*Beceri Davranış Kontrol Listesi*

Beceri Davranış İfadesi	Öğrenci Ad Soyadı
Metni kavramlarına, yargılarına, argümanlarına, sorularına veya sorunlarına dikkat ederek okur.	
Metinde verilen yargıların doğru veya yanlış olma durumlarını belirler.	
Yanıtlarını arkadaşlarının yanıtlarıyla karşılaştırır.	
Bir metnin felsefi kavramlarını bulur.	
Felsefi soruları diğer sorulardan ayırır.	
Bir metnin ana sorusunu kendi cümleleriyle ifade eder.	
Metinde geçen ilişkili yargıları bulur.	
Metinde akıl yürütme türlerine örnek olacak cümleleri bulur.	
Metinde geçen akıl yürütmelerin öncül ve sonuçlarını gösterir.	
Metinde geçen ana argümanı bulur ve onun gerekçelerini gösterir.	
Bir metni dil bilgisi ve yazım kuralları açısından değerlendirir.	
Bir metnin tutarlı olup olmadığına karar verir.	
Bir metnin geçerli olup olmadığına karar verir.	
Bir metni akıl ilkeleri açısından inceler.	
Bir metni ikilemler açısından inceler.	
Argüman ve safsatayı birbirinden ayırır.	
Bir metnin ilgili olduğu felsefi alanı belirler.	
Felsefi bir tartışmayı boyutu ve kapsamı açısından değerlendirir.	
Tartışmaların yeni bir bakış sunup sunmadığını belirler.	
Felsefi tartışmaların günümüz açısından önemini değerlendirir.	
Felsefi bir metne yönelik yapılan eleştirileri değerlendirir.	
Felsefi bir metne sistematik olarak yaklaşır.	
Felsefi bir tartışmaya yönelik merak duyar.	

Görüş ve argümanalar karşısında eleştirel tavır geliştirir.

Görüş ve argümanlara karşı yöntemsel olarak şüphe duyar.

Zor durumlara karşı alternatif çözümler bulabilmesi ve yeni durumlara uyum sağlayabilmesi açısından esneklik gösterir.

Davranışlarını hedeflerine göre başlatmada, yönetmede ve sürdürmede öz motivasyon sahibidir.

Karşılaştığı zorluğu aşmada kararlılık gösterir.

Görevini doğru ve zamanında yapmada ve eylemlerinin sonuçlarını üstlenmede sorumluluk gösterir.

Zihinsel olarak yöneldiği şeye odaklanır.

Olgusal ve akılsal kanıtlar kullanarak bir sorunu analiz eder.

Sonuç

Felsefe öğretiminin temel amaçlarından biri felsefi kavram, problem ve düşüncelerin öğrenciler tarafından anlaşılmasını sağlamaktır. Felsefe grubu alan becerilerinden felsefi muhakeme becerisinde karşılık bulan bu amacın gerçekleşmesinin önemli bir yolu felsefi metin okuma ve incelemedir. Felsefi düşüncelerin deyim yerinde ise içine dalma imkânı yaratan bu yöntemde öğrencilerin hem filozoflarla hem de onları var eden felsefi soru ve cevaplar ile tanışması sağlanır. Öğrenci filozofların düşünce yolculuklarına bu şekilde tanıklık etmiş, hangi felsefi soru ya da düşüncenin nasıl ortaya çıktığını, nasıl olgunlaştığını yerinde görmüş olur.

Felsefe öğretimindeki felsefi metin inceleme yönteminin kullanılabilmesi için öğretmene rehberlik edecek yol haritalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu noktada hazırlanan ‘felsefi metin inceleme etkinlik örneği’ bir yol haritasına örnek teşkil edecek adımları içermektedir. Felsefi metnin anlaşılabilmesi tekrar tekrar okumayı gerektirebilir. Bu okumayı daha işlevsel hâle getirmenin yolu sorularla metne yönelmektir. Metindeki olay, olgu ve kavram örgüsünü açığa çıkaran bu adımın ardından öğrenciden felsefi kavram, problem ve argüman tespiti beklenir. Bu noktada yönerge ve soru formlarındaki öğrencinin odaklanması gereken noktalara yönelik ipuçları süreci kolaylaştırır. Felsefi metnin dil ve mantık kuralları açısından denetlenmesi felsefi metin incelemenin önemli bir aşamasını oluşturur ve bütüncül bir değerlendirmeyi sağlar.

Felsefî metin inceleme becerisi tartışma, sorgulama, yorumlama, çözümlenme, felsefî argümantasyon gibi bütünleşik becerileri destekleyecek ve bu becerilerin işe koşulmasını sağlayacak temel becerilerdendir. Ayrıca bu beceri, K12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli'nde birden fazla beceriyi içerisinde barındırması sebebi ile üst düzey düşünme becerileri olarak adlandırılan karar verme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin oluşmasına katkı sağlayacak niteliktedir. Felsefe öğretiminin başlıca amaçlarına hizmet eden metin inceleme sınıf ortamında öğretmenler tarafından daha yaygın kullanımı istenilen başarıyı elde etmeye büyük olanak yaratacaktır. Bunun için de benzer etkinlikleri öğretim sürecine dâhil edecek program ve materyallere ihtiyaç bulunmaktadır.

Kaynakça

- Akarsu, B. (2007). *Felsefe terimleri sözlüğü*. İnkılâp.
- Aktulum, K. (2009). Felsefî metin okuma ve yazma yöntemleri ders notları. *Art-e Sanat Dergisi*, 2(3), 1-21.
- Cahn, S. M. (2018). *Teaching philosophy a guide*. Routledge.
- Dombaycı, M. A., ve Doğru, S. G. (2018). Felsefî eylem olarak yazma ve konuşma ilişkisi. *Dört Öge*, 13, 43-58.
- Dombaycı, M. A., Bayraktar, O., ve Doğru, S. G. (2020). *Felsefî okuma ve yazma*. Çizgi Kitabevi.
- İnam, A. (1978). Türkiye'de felsefe eğitimi, *Yeni Dergi*, 11(124), 28-32.
- Koç, E. (2020). Felsefe öğretimine giriş. Manav F. (Edt.), *Ana hatlarıyla ortaöğretimde felsefe grubu öğretimi* (s. 125-135). Pegem Akademi.
- MEB (2018). *Felsefe dersi öğretim programı*, MEB Yayını.
- MEB (2023). *K12 beceriler çerçevesi: Türkiye bütüncül modeli*. MEB Yayını.
- Munby H. (1979). Philosophy for children: An example of curriculum review and criticism, *Curriculum Inquiry*, 9 (3), pp 229-249
- Öner, N. (2005). *Bilginin serüveni*. Vadi.

Reinert, H. (1967). Teaching philosophy in high school, educational. *Theory Volume 17* (3), 236-240.

Seçkin, S. (2009). *Felsefi metinlerin çeviri eleştirisindeki yeri ve önemi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Üniversitesi.

Taşdelen, V. (2011). Felsefi metin-edebi metin. *Beyaz Gemi*, 25, 13-16.

Taşdelen, V. (2014). *Felsefenin gülümseyen yüzü çocuklarla felsefe*. Türk Dili: <http://tdk.org.tr>.